

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПЕДАГОГА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26.08.2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Неформальна освіта педагога
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0967124568
E-mail викладача	marianna.matishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, e-mail) і офлайн

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст, форми і методи організації неформальної освіти.

Освітній компонент «Неформальна освіта педагога» відноситься до циклу професійної підготовки і належить до дисциплін вільного вибору студентів. Актуальність вивчення дисципліни зумовлена потребою удосконалення і збагачення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів, необхідністю розвитку у студентів «soft skills» та готовності до навчання упродовж життя.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Неформальна освіта педагога» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних напрацюваннях і практичному досвіді таких дисциплін як «Основи наукових досліджень», «Цифрові технології в освіті», «Психологія педагогічна», «Менеджмент освіти», «Інноваційні технології дошкільної освіти» та ін.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формувати у здобувачів уявлення про сутність, зміст, особливості організації і технології неформальної освіти в сучасному інформаційному середовищі, розвивати «soft skills» майбутніх вихователів ЗДО, формувати у них навички самоменеджменту і здатність до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.

Основними цілями навчальної дисципліни є:

- формувати у здобувачів уявлення про сучасний освітній простір та його особливості, роль неформальної освіти в педагогічній професії;
- ознайомити студентів зі змістом, потенціалом і технологіями неформальної освіти в сучасному інформаційному суспільстві, проаналізувати актуальні програми та онлайн-курси для вихователів ЗДО;
- розвивати здатність діагностувати педагогічні здібності, особистісні якості рівень розвитку «soft skills» майбутніх вихователів ЗДО, виявляти потреби розвитку і вдосконалення освітнього процесу в ЗДО і на цій основі формувати власну траєкторію професійного розвитку;
- розвивати здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для

постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини..

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу:

В1. Психоемоційна

В1.1 Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії

В1.2 Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2. Педагогічне партнерство

В2.1 Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності

В2.2 Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності

В2.3 Здатність до командної взаємодії

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1. Здатність до навчання впродовж життя

Г1.1 Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності

Г1.2 Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту
 Г2 Інформаційно-комунікаційна
 Г2.1 Здатність орієнтуватись в інформаційному просторі
 Г2.2 Здатність ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності
 Г2.3 Здатність дотримуватись правил безпечної поведінки в цифровому середовищі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12/4		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18/6		
самостійна робота		60/80		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
7	012 Дошкільна освіта	4	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Мета і завдання дисципліни. Неформальна освіта у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО.		2	2	5
Тема 2. Неформальна освіта у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО.			2	5
Тема 3. Технології неформальної освіти в сучасному інформаційному суспільстві		2	2	5
Тема 4. Розвиток «soft skills» майбутніх вихователів ЗДО засобами неформальної освіти			2	5
Тема 5. Потенціал неформальної освіти для організації партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу		2	2	5

Тема 6. Методика ненасильницького спілкування в роботі педагога		2	10
Тема 7. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів ЗДО засобами неформальної освіти	2	2	5
Тема 8. Індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагога як інструмент забезпечення конкурентноспроможності на ринку праці	2	2	10
Тема 9. Самоменеджмент особистості в педагогічній діяльності	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlg1 Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.

7. Політика навчальної дисципліни

<u>Письмові роботи:</u> проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
<u>Академічна доброчесність:</u> Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність

учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.
- Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehglj>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Основна література:

1. European Association of Institutions of Non-formal Education of Children and Youth. URL: <http://www.eaicy.eu/>
2. Андрощук І. М., Калюжна Т. Г., Піддячий В. М., Шарошкіна Н. Г. Навчання дорослих в умовах неформальної освіти: практичний посібник. К.: ІООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2019. 215 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
4. Горленко В. Неформальна освіта як чинник розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів дошкільного навчального закладу. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. випуск 1 (40). С.67-73.

5. Неформальна освіта в Україні: особливості, переваги, недоліки. (2019). URL: <https://uain.press/blogs/neformalna-osvita-v-ukrayini-osoblyvosti-perevagy-nedoliky-1063599>
6. Неформальна освіта як важливий елемент безперервної освіти. (2018). URL: <http://javoriv-rda.gov.ua/osvita/neformalna-osvita-yak-vazhlyvyj-element-bezperervnoji-osvity/>
7. Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті [посібник]. Авт. кол.: Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.Є. К.: ПООД НАПН України, 2016. 381 с.
8. Павлик Н. П. Теорія і практика організації неформальної освіти майбутніх соціальних педагогів : [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 350 с.
9. Павлик Н. Теорія і практика організації неформальної освіти молоді : [Навчальний посібник]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 162 с.
10. Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.). URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». № 755-21 від 19 жовтня 2021 р. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

Додаткова література

13. Жихорська О. В. Формування професійної компетентності навчально-допоміжного персоналу вищого навчального закладу в умовах інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти : методичні рекомендації. К. : Академпрес, 2016. 125 с.
14. Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна робота студентів: шляхи удосконалення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.27>
15. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyakonceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
16. Формальна, неформальна та інформальна освіта: що вибрати та як поєднати? Незалежна Освітня Корпорація «TEACHHUB». URL: <http://teach-hub.com/formalna-neformalna-ta-informalna-osvita-vchitelya/>

Інтернет-ресурси:

1. Coursera. URL: <https://www.coursera.org/programs/prikarpats-kii-natsional-nii-univiersitiet-imieni-vasilia-stiefanika-learning?currentTab=CATALOG>
2. EdEra — студія онлайн-освіти. URL: <https://www.ed-era.com/>
3. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
4. Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

5. Прометеус. URL: <https://prometheus.org.ua/>

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики дошкільної
і спеціальної освіти



Маріанна МАТШАК